Kuka teki juoksun eli juoksupiste – uusi pesäpallon sisäpelitilasto

13.10.2021

Taustaa

Pesäpallo täyttää ensi vuonna 100 vuotta. Jo ammoisista ajoista lähtien, itse asiassa jo pesäpalloa edeltäneenä pitkäpalloaikana on otteluista pidetty pöytäkirjaa, joista voidaan edelleenkin laskea juoksujen lyöjät ja tuojat. Lyöjä- ja etenijätilastoja on siis pidetty jo niin kauan kuin näitä pallonlyöntipelejä on maassamme virallisella tasolla pelattu. Näiden klassisten sisäpelitilastojen ongelma on niiden rajallisuus. Ne mittaavat oikeastaan ainoastaan yhteen ainoaan pesäväliin liittyvää sisäpelisuoritusta eli sitä, kuinka usein pelaaja lyö kolmospesällä olevan joukkuetoverinsa kotipesään tai etenee itse kolmospesältä kotipesään.

1970-luvun lopussa otettiin käyttöön kärkilyöntitilasto. Tässä tilastomuodossa pyrittiin huomioimaan vaihtolyöntitaitajat. Kärkilyönti syntyy, kun pelaaja siirtää omalla lyöntivuorollaan pisimmällä etenemässä olevaa joukkuetoveriaan yhden pesävälin eteenpäin. Tämän tilastomuodon ongelma on se, että se ei oikeastaan mittaa lainkaan juoksujen syntymiseen johtavaa sisäpelivaikutusta. Kärkilyöntipisteitä tulee sellaisistakin vaihdoista, jotka eivät sitten lopulta johda juoksuun sen johdosta, että kärjessä etenevä pelaaja palaa tai haavoittuu myöhemmässä vaiheessa tai sisävuoro päättyy syystä tai toisesta ennen juoksun syntymistä.

Jo jonkin aikaa on enemmän tai vähemmän virallisesti voitu seurata myös kärkietenemistilastoa. Tämä on vastaava tilasto kuin kärkilyöntitilasto sillä erolla, että tässä pisteitä saavat kärkenä etenevät pelaajat. Tämä tilastomuoto kärsii samoista ongelmista kuin edellä mainittu kärkilyöntitilasto.

Olen jo pitkään ollut tyytymätön tähän. Pesäpallopelihän perustuu juoksujen tekemiseen. Perinteisillä säännöillä enemmän juoksuja tehnyt joukkue voitti ottelun. Jaksosäännöllä enemmän juoksuja tehnyt joukkue voittaa jakson. Miksi ei oteta käyttöön sisäpelitilastoa, jossa pelaajille annetaan pisteitä sen mukaan kuin ovat juoksun syntymistä olleet avustamassa? Kysymys on oikeastaan samasta asiasta kuin jääkiekon syöttö- ja maalitilastot. Yksi pelaaja tekee maalin, mutta yksi tai useampi pelaaja on ollut sitä maalin syntymistä avustamassa. Pesäpallossa juoksuja eivät todellisuudessa tee ainoastaan se kaksikko, joka sen ”lopullisen niitin” iskee, vaan kyse on yhteispelistä, jossa pelaajaa siirretään kotipesästä ykköselle, ykköseltä kakkoselle, kakkoselta kolmoselle ja lopulta kolmoselta kotipesään. Kaikki nämä ovat olleet ”voittavia” sisäpelisuorituksia eli ovat olleet vaikuttamassa siihen, että juoksu lopulta syntyy.

Olen jo vuosikausia lähinnä omaksi harrastukseksenі tutkinut itse laatimaani tilastomuotoa, jonka olen nimennyt juoksupisteeksi[1]. Tästä tilastomuodosta olen kirjoitellut aikanaan satunnaisesti pesäpallon internetin keskustelupalstoille, mutta tämä artikkeli on nyt ensimmäinen virallinen esittely aiheesta.

[1] *Tässä julkaisussa käytetään juoksupisteestä lyhennettä JP.***Juhani Paananen**

lehtori, matematiikka
SeAMK Tekniikka

Tutustu sisäpelitilastoon ja lue koko artikkeli PDF-muodossa täältä!